

Историјски институт Београд
Institute of History Belgrade

Међународна научна конференција
International Scientific Conference

СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ И ЊЕГОВО ДОБА

STEFAN THE FIRST-CROWNED
AND HIS TIME

22–23. новембар 2018.
Српска академија наука и уметности

November 22–23, 2018
Serbian Academy of Sciences and Arts

ПРОГРАМ / PROGRAM

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

Академик Јованка Калић, редовни члан САНУ

Проф. др Миодраг Марковић, дописни члан САНУ

Др Срђан Рудић, директор Историјског института

Др Виктор Савић, Институт за српски језик САНУ

Др Ивана Коматина, Историјски институт

Академик Анатолиј А. Турилов, Институт за славистику Руске академије наука,
иностранни члан САНУ (Русија)

Проф. др Валентино Паће, Универзитет Удине (Италија)

Проф. др Атила Барањи, Универзитет у Дебрецину (Мађарска)

Доц. др Панос Софулис, Универзитет у Атени (Грчка)

ORGANIZING COMMITTEE

Academician Jovanka Kalić, full member of the Serbian Academy of Sciences and Arts

Prof. Miodrag Marković, corresponding member of the Serbian Academy of Sciences and Arts

Dr Srđan Rudić, director of the Institute of History

Dr Viktor Savić, Institute for the Serbian Language of the Serbian Academy of Sciences and Arts

Dr Ivana Komatina, Institute of History

Academician Anatoly A. Turilov, Institute of Slavic Studies of the Russian Academy of Sciences,
foreign member of the Serbian Academy of Sciences and Arts (Russia)

Prof. dr Valentino Pace, University of Udine (Italy)

Prof. dr Attila Bárány, University of Debrecen (Hungary)

Assoc. prof. Panos Sophoulis, University of Athens (Greece)

Четвртак, 22. новембар 2018, 10.00 сати
Свечана сала САНУ
Thursday, November 22th, 10.00 a.m
SASA, Grand Hall

ОТВАРАЊЕ СКУПА OPENING CEREMONY

Поздравне речи:
Welcome Addresses:

Академик Јованка Калић
Academician Jovanka Kalić

Др Срђан Рудић, директор Историјског института
Srđan Rudić, Ph.D, Director of the Institute of History

* * *

Архимандрит Тихон (Ракићевић)
АСКЕТСКО ПОУЧЕНИЈЕ И СРПСКЕ ВЛАДАРСКЕ ИДЕЈЕ У ТРОДЕЛНОМ
ПРВОМ СЛОВУ КТИТОРСКОГ ЖИТИЈА СТУДЕНИЧКОГ ТИПИКА
Archimandrite Tihon (Rakićević)
ASCETIC TEACHING AND SERBIAN RULING IDEAS IN THE TRIPARTITE
KTETOR'S LIFE AS PREFACE TO THE STUDENICA TYPIKON

Мирјана Живојиновић
ВЕЛИКИ ЖУПАН СТЕФАН НЕМАЊИЋ – МЕТОХ У ХВОСНУ
Mirjana Živojinović
GRAND ŽUPAN STEFAN NEMANJIĆ – METOCHION IN HVOSNO

Миодраг Марковић
О ПОЈЕДИНОСТИМА КРУНИСАЊА СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ 1217. ГОДИНЕ
Miodrag Marković
ABOUT THE CORONATION OF STEFAN THE FIRST-CROWNED IN 1217

Пауза – Break

Четвртак, 22. новембар 2018, 15.00 сати

Сала 2 САНУ

Thursday, November 22th, 3.00 p.m.

SASA, Hall 2

ПРВА СЕДНИЦА – FIRST SESSION

Председавајући: Атила Барањи, Вујадин Иванишевић

Chairman: Attila Bárány, Vujadin Ivanišević

Предраг Коматина

**ЖИТИЈЕ СВ. СИМЕОНА ОД СТЕФАНА НЕМАЊИЋА КАО ИЗВОР
ЗА ХРОНОЛОГИЈУ ПРОМЕНА НА ВЕЛИКОЖУПАНСКОМ ПРЕСТОЛУ**

Predrag Komatina

THE LIFE OF ST SIMEON BY STEFAN NEMANJIĆ AS THE SOURCE OF THE
CHRONOLOGY OF CHANGES ON GRAND ŽUPAN'S THRONE

Ивана Коматина

**И ОБНОВИ СВОЈУ ДЕДОВИНУ И БОЉЕ ЈЕ УТВРДИ – СТЕФАН НЕМАЊА
И СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ И УОБЛИЧАВАЊЕ СРПСКЕ ДРЖАВНОСТИ**

Ivana Komatina

AND THUS HE RESTORED AND CONSOLIDATED HIS FATHERLAND – STEFAN NEMANJA
AND STEFAN THE FIRST-CROWNED AND SHAPING OF SERBIAN STATEHOOD

Небојша Порчић

ВУКАН НЕМАЊИЋ – КРУНИСАНИ И МИРОПОМАЗАНИ КРАЉ?

Nebojša Porčić

VUKAN NEMANJIĆ – A CROWNED AND ANOINTED KING?

Ђорђе Бубало

ЈОШ ЈЕДНОМ О ГОДИНИ СМРТИ КРАЉА СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ

Đorđe Bubalo

ONCE MORE ABOUT THE YEAR OF DEATH OF KING STEFAN THE FIRST-CROWNED

Милош Ивановић

ВЛАСТЕЛА У ВРЕМЕ ВЛАДАВИНЕ СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ

Miloš Ivanović

THE NOBILITY DURING THE RULE OF STEFAN THE FIRST-CROWNED

Пауза – Break

Срђан Пириватрић

**БРАК СТЕФАНА НЕМАЊИЋА И ЕВДОКИЈЕ АНЂЕО КОМНИН.
ХРОНОЛОГИЈА И ИСТОРИЈСКИ КОНТЕКСТ УГОВАРАЊА И РАСКИДАЊА
ЈЕДНОГ ДИНАСТИЧКОГ САВЕЗА**

Srđan Pirivatrić

MARRIAGE BETWEEN STEFAN NEMANJIĆ AND EUDOKIA ANGELOS KOMNENE.
THE CHRONOLOGY AND HISTORICAL CONTEXT OF NEGOTIATION AND
TERMINATION OF A DYNASTIC ALLIANCE

Бојан Миљковић

НЕПОЗНАТА КЋИ СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ

Bojan Miljković

UNKNOWN DAUGHTER OF STEFAN THE FIRST-CROWNED

Радивој Радић

ЈЕДАН ЗАНеМАРЕНИ ПОМЕН СРБИЈЕ И НИША ИЗ XIII ВЕКА

Radivoj Radić

A NEGLECTED MENTION OF SERBIA AND NIŠ FROM THE 13TH CENTURY

Влада Станковић

СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ И НОВИ ВИЗАНТИЈСКИ СВЕТ ПОСЛЕ 1204.

Vlada Stanković

STEFAN THE FIRST-CROWNED AND THE NEW BYZANTINE WORLD AFTER 1204.

Ivelin A. Ivanov

**BULGARIAN HISTORIOGRAPHY ON THE MILITARY CAMPAIGN AGAINST SERBIA
IN 1214: A RECONSIDERATION**

Ивелин А. Иванов

БУГАРСКА ИСТОРИОГРАФИЈА О ВОЈНОМ ПОХОДУ НА СРБИЈУ 1214. ГОДИНЕ:
ПРЕИСПИТИВАЊЕ

Дискусија – Discussion

Петак, 23. новембар 2018, 9.00 сати

Сала 2 САНУ

Friday, November 23th, 9.00 a.m.

SASA, Hall 2

ДРУГА СЕДНИЦА – SECOND SESSION

Председавајући: Ивелин А. Иванов, Невен Исаиловић

Chairman: Ivelin A. Ivanov, Neven Isailović

Tamás Körmendi

THE STRUGGLE BETWEEN KING EMERIC OF HUNGARY AND HIS BROTHER ANDREW IN DALMATIA AND CROATIA BETWEEN 1197 AND 1203

Тамаш Керменди

БОРБА МАЂАРСКОГ КРАЉА ЕМЕРИКА И ЊЕГОВОГ БРАТА АНДРИЈЕ
У ДАЛМАЦИЈИ И ХРВАТСКОЈ ИЗМЕЂУ 1197. И 1203.

Иван Мајнарић

**ПАПСТВО И ШИРЕ ИСТОЧНОЈАДРАНСКО ЗАЛЕЂЕ
У ПРВОЈ ЧЕТВРТИНИ XIII СТОЛЕЂА**

Ivan Majnarić

THE PAPACY AND THE WIDER EASTERN ADRIATIC HINTERLAND
IN THE FIRST QUARTER OF THE 13TH CENTURY

Alexandar Nikolov

**AGE OF CORONATIONS: BULGARIA AND SERBIA IN THE PAPAL POLICY
FROM THE END OF THE 12TH CENTURY TO THE MIDDLE OF THE 13TH CENTURY**

Александар Николов

ДОБА КРУНИСАЊА: БУГАРСКА И СРБИЈА У КОНТЕКСТУ ПАПСКЕ ПОЛИТИКЕ
ОД КРАЈА 12. ДО СРЕДИНЕ 13. ВЕКА

Giulia Barone

PAPACY AT THE TIME OF HONORIUS III

Ђулија Бароне

ПАПСТВО У ВРЕМЕ ХОНОРИЈА III

Attila Bárány

THE RELATIONS OF KING ANDREW II OF HUNGARY WITH THE BALKANS

Атила Барањи

ОДНОСИ МАЂАРСКОГ КРАЉА АНДРИЈЕ II СА БАЛКАНОМ

Пауза – Break

Gábor Barabás

A KING IN SLAVONIA. PRINCE COLOMAN AND THE SOUTH-WESTERN PART OF THE KINGDOM OF HUNGARY IN THE 1230s

Габор Барабаш

КРАЉ У СЛАВОНИЈИ. ПРИНЦ КОЛОМАН И ЈУГОЗАПАДНИ ДЕО КРАЉЕВИНЕ
МАЂАРСКЕ ТОКОМ ТРИДЕСЕТИХ ГОДИНА 13. ВЕКА

Márta Font

ROSTISLAV, DOMINUS DE MASCHO

Марта Фонт

РОСТИСЛАВ, *DOMINUS DE MASCHO*

Емир О. Филиповић

ПРИЈЕСТОЛ МОЈИХ ПРАРОДИТЕЉА, ГОСПОДЕ СРПСКЕ...

ПРЕНОШЕЊЕ, ОБНАВЉАЊЕ ИЛИ СТВАРАЊЕ КРАЉЕВСТВА У БОСНИ 1377. ГОДИНЕ

Emir O. Filipović

THE THRONE OF MY FOREFATHERS, THE SERBIAN LORDS...

TRANSLATION, RESTORATION OR CREATION OF THE KINGDOM IN BOSNIA IN 1377

Марија Васиљевић

КРАЉ У СЕНЦИ АРХИЕПИСКОПА:

СТВАРАЊЕ ДРЖАВЕ У СРПСКОЈ СРЕДЊОВЕКОВНОЈ ИСТОРИОГРАФИЈИ

Marija Vasiljević

KING IN THE SHADOW OF ARCHBISHOP:

CREATION OF STATE IN SERBIAN MEDIEVAL HISTORIOGRAPHY

Пауза – Break

Дискусија – Discussion

Петак, 23. новембар 2018, 15.00 сати

Сала 2 САНУ

Friday, November 23th, 3.00 p.m.

SASA, Hall 2

ТРЕЋА СЕДНИЦА – THIRD SESSION

Председавајући: Емир О. Филиповић, Милош Ивановић

Chairman: Emir O. Filipović, Miloš Ivanović

Јелена Глушац

УТИЦАЈ ЗАКОНОПРАВИЛА НА СТВАРАЊЕ СИМФОНИЧНОГ ОДНОСА ИЗМЕЂУ СРПСКЕ ДРЖАВЕ И СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ

Jelena Glušac

THE IMPACT OF *ZAKONOPRAVILO* ON THE CREATION OF A SYMPHONIC RELATIONSHIP BETWEEN THE SERBIAN STATE AND THE SERBIAN ORTHODOX CHURCH IN THE MIDDLE AGES

Срђан Шаркић

КРИВИЧНО-ПРАВНЕ ОДРЕДБЕ У ЗАКОНОДАВСТВУ СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ

Srđan Šarkiћ

CRIMINAL PROVISIONS IN LEGISLATION OF STEFAN THE FIRST-CROWNED

Вујадин Иванишевић

НОВАЦ У СРБИЈИ У ВРЕМЕ ПРВИХ НЕМАЊИЋА

Vujadin Ivanišević

COINAGE IN SERBIA AT THE TIME OF THE FIRST NEMANJIĆS

Владета Петровић

УТВРЂЕЊА И ГРАДСКА НАСЕЉА У ДОБА ПРВИХ НЕМАЊИЋА

Vladeta Petrović

FORTIFICATIONS AND URBAN SETTLEMENTS AT THE TIME OF THE FIRST NEMANJIĆS

Дејан Радичевић

ЕПИСКОПИЈЕ СРПСКЕ ЦРКВЕ 1220. ГОДИНЕ У СВЕТЛУ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА

Dejan Radičević

EPISCOPAL SEATS OF THE SERBIAN CHURCH IN 1220 IN THE LIGHT OF ARCHEOLOGICAL RESEARCH

Пауза – Break

Даница Поповић

**РЕЛИКВИЈАРНИ ПРОГРАМ СРЕДЊОВЕКОВНИХ ВЛАДАРСКИХ РИЗНИЦА –
СРПСКИ ПРИСТУП У ДОБА ПРВИХ НЕМАЊИЋА**

Danica Popović

RELIQUARY PROGRAMME OF MEDIEVAL RULERS' TREASURIES. SERBIAN
APPROACH AT THE TIME OF THE FIRST NEMANJIĆS

Милош Живковић

**НАЈСТАРИЈИ ЖИВОПИС МИЛЕШЕВЕ У СТИЛСКИМ ТОКОВИМА ВИЗАНТИЈСКЕ
УМЕТНОСТИ ПРВИХ ДЕЦЕНИЈА XIII ВЕКА**

Miloš Živković

THE OLDEST FRESCO PAINTING OF MILEŠEVA IN STYLISTIC TRENDS OF BYZANTINE
ART IN THE FIRST DECADES OF THE 13TH CENTURY

Татјана Суботин-Голубовић

**РУКОПИС РУСКЕ НАЦИОНАЛНЕ БИБЛИОТЕКЕ F. П. I 68 –
НАЈСТАРИЈИ СРПСКИ ТРИОД (ПОЧЕТАК XIII ВЕКА)**

Tatjana Subotin Golubović

MANUSCRIPT OF THE RUSSIAN NATIONAL LIBRARY F. П. I 68 –
THE OLDEST SERBIAN TRIODION (EARLY 13TH CENTURY)

Љиљана Јухас-Георгиевска

КРАЉ СТЕФАН ПРВОВЕНЧАНИ У ВИЂЕЊУ СРПСКИХ ПИСАЦА XIII ВЕКА

Ljiljana Juhas Georgievska

KING STEFAN THE FIRST-CROWNED IN THE EYES OF 13TH-CENTURY SERBIAN WRITERS

Виктор Савић

ИЗ ЛЕКСИКЕ СТЕФАНА ПРВОВЕНЧАНОГ

Viktor Savić

FROM THE LEXIS OF STEFAN THE FIRST-CROWNED

Д и с к у с и ј а – Discussion

З а в р ш н а р е ч – Conclusion

СПИСАК УЧЕСНИКА
LIST OF PARTICIPANTS

Gábor Varabás, PhD (University of Pécs, Institute of History, Pécs, Hungary)

Др Габор Барабаш (Универзитет у Печују, Историјски институт, Печуј, Мађарска)

Prof. Attila Bárány, PhD (University of Debrecen, Hungary)

Проф. др Атила Барањи (Универзитет у Дебрецину, Мађарска)

Prof. Giulia Barone, PhD (Sapienza University, Faculty of Literature and Philosophy, Rome, Italy)

Проф. др Ђулија Бароне (Универзитет Сапиенца, Факултет за књижевност и филозофију, Рим, Италија)

Проф. др Ђорђе Бубало (Филозофски факултет Универзитета у Београду)

Prof. Đorđe Bubalo, PhD (Faculty of Philosophy, Universtiy of Belgrade)

Марија Васиљевић (Балканолошки институт САНУ)

Marija Vasiljević (Institute for Balkan Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Др Јелена Глушац (Историјски институт Београд)

Jelena Glušac, PhD (Institute of History Belgrade)

Др Милош Живковић (Византолошки институт САНУ)

Miloš Živković, PhD (Institute for Byzantine Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Академик Мирјана Живојиновић (Српска академија наука и уметности)

Academician Mirjana Živojinović (Serbian Academy of Sciences and Arts)

Prof. Ivelin A. Ivanov, PhD (St. Cyril and St. Methodius University, Veliko Tarnovo, Bulgaria)

Проф. др Ивелин А. Иванов (Универзитет Св. Ђирила и Методија, Велико Трново, Бугарска)

Др Вујадин Иванишевић, дописни члан САНУ

Vujadin Ivanišević, PhD, corresponding member of the Serbian Academy of Sciences and Arts

Др Милош Ивановић (Историјски институт Београд)

Miloš Ivanović, PhD (Institute of History Belgrade)

Проф. др Љиљана Јухас-Георгиевска (Филолошки факултет Универзитета у Београду)

Prof. Ljiljana Juhas Georgievska, PhD (Faculty of Philology, University of Belgrade)

Др Ивана Коматина (Историјски институт Београд)

Ivana Komatina, PhD (Institute of History Belgrade)

Др Предраг Коматина (Византолошки институт САНУ)

Predrag Komatina, PhD (Institute for Byzantine Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Prof. Tamás Körmendi, PhD (Eötvös Loránd University of Budapest Institute of History, Budapest, Hungary)

Проф. др Тамаш Керменди (Универзитет Лоранда Етвеша, Институт за историју, Будимпешта, Мађарска)

Проф. др Иван Мајнарић (Хрватско католичко свеучилиште, Одјел за повијест, Загреб, Хрватска)
Prof. Ivan Majnarić, PhD (Catholic University of Croatia, Department of History, Zagreb, Croatia)

Проф. др Миодраг Марковић, дописни члан САНУ
Prof. Miodrag Marković, corresponding member of the Serbian Academy of Sciences and Arts

Др Бојан Миљковић (Византолошки институт САНУ)
Bojan Miljković, PhD (Institute for Byzantine Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Prof. Alexandar Nikolov, PhD (University of Sofia "St. Kliment Ohridski", Sofia, Bulgaria)
Проф. др Александар Николов (Универзитет „Св. Климент Охридски“, Софија, Бугарска)

Др Владета Петровић (Историјски институт Београд)
Vladeta Petrović, PhD (Institute of History Belgrade)

Др Срђан Пириватрић (Византолошки институт САНУ)
Srđan Pivatrić, PhD (Institute for Byzantine Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Др Даница Поповић (Балканолошки институт САНУ)
Danica Popović, PhD (Institute for Balkan Studies of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Проф. др Небојша Порчић (Филозофски факултет Универзитета у Београду)
Prof. Nebojša Porčić, PhD (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)

Проф. др Радивој Радић (Филозофски факултет Универзитета у Београду)
Prof. Radivoj Radić, PhD (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)

Проф. др Дејан Радичевић (Филозофски факултет Универзитета у Београду)
Prof. Dejan Radičević, PhD (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)

Архимандрит Тихон (Ракићевић), Манастир Студеница
Archimandrite Tihon (Rakićević), Monastery of Studenica

Др Виктор Савић (Институт за српски језик САНУ)
Viktor Savić, PhD (Institute for the Serbian Language of the Serbian Academy of Sciences and Arts)

Проф. др Влада Станковић (Филозофски факултет Универзитета у Београду)
Prof. Vlada Stanković, PhD (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)

Проф. др Татјана Суботин-Голубовић (Филозофски факултет Универзитета у Београду)
Prof. Tatjana Subotin Golubović, PhD (Faculty of Philosophy, University of Belgrade)

Доц. др. Емир О. Филиповић (Филозофски факултет, Универзитет у Сарајеву, Босна и Херцеговина)
Doc. Emir O. Filipović, PhD (Faculty of Philosophy, University of Sarajevo, Bosnia and Herzegovina)

Prof. Márta Font, PhD (University of Pécs, Institute of History, Pécs, Hungary)
Проф. др Марта Фонт (Универзитет у Печују, Историјски институт, Печуј, Мађарска)

Проф. др Срђан Шаркић (Правни факултет Универзитета у Београду)
Prof. Srđan Šarkić, PhD (Faculty of Law, University of Belgrade)

